2ο Κ.Ε.Σ.Υ ΠΕΙΡΑΙΑ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

- Η οικογένεια είναι ο σημαντικότερος θεσμός της κοινωνίας. Αποτελείται από μικρή ομάδα συγγενών ή προσώπων με συγγενική σχέση που συγκατοικούν. Συνήθως αποτελείται από ένα τουλάχιστον ενήλικο άτομο και ένα εξαρτώμενο ανήλικο άτομο.
- Η ομάδα αυτή έχει ως στόχο της την αναπαραγωγή, την κοινωνικοποίηση και ανατροφή των παιδιών, την αγάπη και την συντροφιά μεταξύ των μελών και την οικονομική συνεργασία

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- Συμβάλει στη μετάδοση των κοινωνικών αξίων και κανόνων, διαμορφώνει τις αξίες των μελών που οφείλουν να έχουν μέσα ή έξω από το οικογενειακό πλαίσιο. Ταυτόχρονα, μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον όταν κυριαρχούν η αγάπη, ο σεβασμός και η κατανόηση, τα άτομα ωριμάζουν πνευματικά και ψυχικά και αναπτύσσουν την προσωπικότητά τους. Οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τον κόσμο πρώτα μέσα από την οικογένεια.

ΚΡΙΣΗ -ΟΡΙΣΜΟΣ

Κρίση είναι «η ανατροπή μιας σταθερής κατάστασης» (parad 1966:24). Είναι μια προσωρινή κατάσταση, η οποία προκαλεί έντονο άγχος και αποδιοργάνωση και χαρακτηρίζεται από την αδυναμία του ατόμου να ελέγξει και να χειριστεί το συγκεκριμένο γεγονός.

Οι κρίσεις διακρίνονται σε αναπτυξιακές και περιστασιακές.

Οι αναπτυξιακές κρίσεις αφορούν σε γεγονότα που σχετίζονται με τη μετάβαση του ατόμου από ένα στάδιο του κύκλου της ζωής σε άλλο (π.χ. γέννηση παιδιού, έναρξη της σχολικής ζωής, εφηβεία κ.ά.), ενώ οι περιστασιακές είναι απροσδόκητες, αρχίζουν ξαφνικά και μπορεί να επηρεάζουν ένα άτομο ή μια ολόκληρη κοινότητα (π.χ. φυσικές καταστροφές, επιδημίες, ατυχήματα, απώλειες, διαζύγιο, σοβαρή ασθένεια, οικονομική κρίση κ.ά.).

Κάθε είδος κρίσης έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και βιώνεται με διαφορετικό τρόπο από τα άτομα, επηρεάζοντας κυρίως την αίσθηση σταθερότητας, ασφάλειας και ελέγχου, καθώς και το φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, άμεσο (οικογένεια, φίλοι) ή ευρύτερο (γειτονιά, κοινότητα).

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- άγχος
- ανεργία
- φτώχεια
- κατάθλιψη
- αύξηση των εντάσεων στο οικογενειακό πλαίσιο
- ενδοοικογενειακή βία
- απώλεια των κοινωνικών σχέσεων
- φόβος μόλυνσης από τον ιό
- θάνατος
- απώλεια σημαντικών ατομικών ικανοτήτων

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- Η υγειονομική κρίση ανάγκασε τις οικογένειες να προσπαθήσουν να διατηρήσουν την ισορροπία μεταξύ της εργασίας και της οικογένειας χωρίς καμιά προετοιμασία. Με τα σχολεία κλειστά, οι γονείς είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για τη φροντίδα των παιδιών τους. Ωστόσο, πολλοί γονείς εργάζονται επίσης από το σπίτι, ενώ άλλοι έχουν να αντιμετωπίσουν ταυτόχρονα και τις οικονομικές δυσκολίες λόγω της απώλειας της δουλειάς τους και κάποιοι που ασχολούνται με την υγειονομική περίθαλψη μπορεί να ζουν μακριά από τις οικογένειές τους για να μειώσουν την έκθεσή τους στον ιό. Όποια και αν είναι η περίσταση, η ισορροπία μεταξύ της εργασίας και της οικογένειας έχει γίνει όλο και πιο δύσκολη.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- Επίσης τα παιδιά απέχουν πια από τις καθημερινές τους δραστηριότητες και τα ερεθίσματα που λαμβάνουν από αυτές, με σκοπό να βελτιώσουν τις δεξιότητες τους. Η οικογένεια δεν μπορεί να το αναπληρώσει αυτό εξολοκλήρου λόγω αρκετών παραγόντων όπως τα επίπεδα γονικής εκπαίδευσης, η φτώχεια, η σωματική και ψυχολογική υγεία, η διαθεσιμότητα υπολογιστών κ.α.
- Η συνύπαρξη ολόκληρης της οικογένειας για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να υπάρχουν οι καθημερινές δραστηριότητες δεν είναι πάντα εύκολες. Κάποιες οικογένειες δεν έχουν τον απαιτούμενο χώρο για να μπορούν να κάνουν τις δραστηριότητες τους χωριστά. Άλλοι μπορεί να δυσκολεύονται να βρουν κάτι ενδιαφέρον ή δημιουργικό να κάνουν στο σπίτι.
- Πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι η οικογένεια ή το σπίτι δεν είναι για όλους ένας ασφαλής χώρος. Αρκετές γυναίκες ή και παιδιά που πέφτουν θύματα βίας, τώρα θα πρέπει να αποκλειστούν με τον δράστη τους.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΥΓΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ

Η υγειονομική κρίση και το παρατεταμένο lockdown σίγουρα έφερε τις προκλήσεις του. Είναι σχεδόν αναπόφευκτο να μην επηρεαστούν οι διαπροσωπικές σχέσεις του ζευγαριού και της οικογένειας από αυτή την περίοδο του εγκλεισμού.
Η καθημερινότητα άλλαξε ριζικά.
Επικρατεί μια πρωτόγνωρη συνθήκη, αφού για ολόκληρες μέρες/βδομάδες ή ακόμα και μήνα διαφορετικές προσωπικότητες αναγκάζονται να συνυπάρξουν για 24 ώρες το 24ωρο.
Οι σχέσεις δοκιμάζονται, η ανία, η έλλειψη προσωπικού χώρου και χρόνου, οι ελάχιστες δραστηριότητες κάνουν τα νεύρα και την γκρίνια πρωταγωνιστές.
Ενδεχομένως να δημιουργηθούν προστριβές εφόσον επηρεάζονται οι διαπροσωπικές σχέσεις από τον εγκλεισμό. Κάποιες καλές πρακτικές που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην αποφυγή τέτοιων προστριβών είναι:

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΥΓΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ

- Προσπαθήστε να διατηρήσετε κάποια πράγματα κανονικά. Αντιμετωπίστε την ημέρα σαν εργάσιμη, τηρήστε το ίδιο πρόγραμμα (χώρο, χρόνο, ενδυμασία) και δοκιμάστε να μην βλέπετε ο ένας τον άλλον μέχρι να ολοκληρώσετε την δουλειά σας.
- Μείνετε σε επαφή με φίλους και συγγενείς όπως συνηθίζατε καθημερινά. Γιατί να μην προγραμματίσετε μια βιντεοκλήση με κάποιους από αυτούς ή να οργανώσετε μια ολιγόωρη συνάντηση με αποστάσεις ασφαλείας στο πάρκο.
- Έχετε ο κάθε ένας προσωπικό χώρο και χρόνο. Διαχωρίστε τις ώρες που εργάζεστε από το σπίτι όπως και τις ώρες που θα αφιερώσει ο ένας στον άλλον.
- Μην αφήνετε την ένταση που μπορεί να νιώθετε να συσσωρευτεί. Να ξεκαθαρίζετε στα μέλη της οικογένειάς σας τι είναι αυτό που σας ενοχλεί και να το επικοινωνείτε με τρόπο ευγενικό, σταθερό και ξεκάθαρο.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΥΓΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ

- Όταν εκφράζετε μια δυσαρέσκεια ή μια ανάγκη σας κάντε το μιλώντας σε πρώτο πρόσωπο και βάζοντας σε λέξεις τα συναισθήματα σας, αποφεύγοντας να ασκήστε κριτική. Π.χ. Αντί να πείτε: «*μα πώς αντέχεις να ακούς όλη μέρα τηλεόραση»*, θα βοηθούσε να πείτε: «*με στεναχωρεί να ακούω συνέχεια τηλεόραση, θα ήθελα να την κλείσουμε για κάποιες ώρες».*
- Αφιερώστε λίγο χρόνο στον εαυτό σας μέσα στην μέρα. Εφαρμόστε τεχνικές διαχείρισης του στρες, κάνετε ένα διαδικτυακό μάθημα άσκησης ή ξεκινήσετε μαζί με άλλα μέλη της οικογένειας για κάποια υπαίθρια άσκηση. Βρείτε νέα χόμπι ατομικά ή για όλη την οικογένεια ώστε να αποφορτιστείτε.
- Είναι σημαντικό να κατανοήσετε ότι η οικογενειακή ισορροπία θα κρατηθεί μέσα από αμοιβαίες υποχωρήσεις όλων των μελών και κυρίως των ενηλίκων. Μην διστάσετε να απευθυνθείτε για βοήθεια από κάποιον επιστήμονα υγείας εάν νιώθετε ότι χάνετε τον έλεγχο.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί ένα φαινόμενο, το οποίο αφορά ανεξαιρέτως όλα τα κοινωνικά και οικονομικά στρώματα και ασκείται ως επί το πλείστων σε βάρος των γυναικών και των ανηλίκων. Το φαινόμενο αυτό συνδέεται με την τέλεση επιθετικών και εξαναγκαστικών συμπεριφορών, όπως ιδίως λεκτικών, σωματικών, σεξουαλικών, ψυχολογικών επιθέσεων, οικονομικών εκβιασμών ακόμη και συμπεριφορών υπό τη μορφή παραμέλησης (έλλειψη φροντίδας, στέρηση ιατρικής περίθαλψης ή εκπαίδευσης).

Ο περιορισμός της κυκλοφορίας και η παραμονή στο σπίτι μπορεί να βοηθήσει στη μείωση της εξάπλωσης του κορωνοϊού, ωστόσο, για πολλούς ανθρώπους που ζουν με βίαιο σύντροφο/σύζυγο (γυναίκες σε μεγαλύτερο ποσοστό), η πολύωρη παραμονή στο σπίτι μπορεί μην είναι ασφαλής.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

- Η πιθανότητα να ασκηθεί βία σε μια δυσλειτουργική σχέση αυξάνεται δραματικά, καθώς τα μέλη της οικογένειας αναγκάζονται καθημερινά να συνυπάρχουν στο σπίτι για πολλές ώρες. Επιπρόσθετα, έχουν να διαχειριστούν το άγχος σχετικά με οικονομικές απώλειες ή ενδεχόμενη απώλεια της εργασίας. Η ένταση σε μια τοξική οικογένεια με τις επιπρόσθετες πιέσεις λόγω των έκτακτων μέτρων μπορούν να πυροδοτήσουν τη βία.

- Η γυναίκα επιβαρύνεται περισσότερο από την αυξημένη φροντίδα της οικογένειας με το κλείσιμο των σχολείων και τη συνεχή παραμονή των παιδιών στο σπίτι, ενώ η ενδεχόμενη φροντίδα ηλικιωμένου ή ασθενή στην οικογένεια προσθέτει φορτίο και στρες, δημιουργώντας πρόσφορο έδαφος για συγκρούσεις και άσκηση βίας.

- Η οικονομική ανασφάλεια λόγω της μείωσης των απολαβών και ο φόβος απώλειας της εργασίας αποτελεί συχνά παράγοντα εξάρτησης από τον δράστη, αυξάνοντας το στρες, τον κίνδυνο συγκρούσεων και την άσκηση οικονομικής βίας.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

- Ο δράστης μπορεί να χρησιμοποιήσει τον κορωνοϊό προκειμένου να ασκήσει δύναμη και έλεγχο στα μέλη/ος της οικογένειας του. Μέσω παραπληροφόρησης σχετικά με την εξάπλωση του ιού μπορεί να τα απειλήσει, να τα τρομοκρατήσει, να τους στερήσει είδη πρώτης ανάγκης.
- Ο δράστης με αφορμή την εξάπλωση του ιού μπορεί να απομονώνει τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας (παιδιά, σύζυγο) σε συγκεκριμένους χώρους μέσα στο σπίτι, περιορίζοντας τις μετακινήσεις τους μέσα σε αυτό.
- Επίσης να ασκεί έλεγχο ολοένα και περισσότερο στην προσωπική επικοινωνία των λοιπών μελών της οικογένειας, όπως το κινητό τους τηλέφωνο, τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κλπ.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ-ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

Το σχέδιο ασφάλειας είναι ένα εξατομικευμένο, πρακτικό σχέδιο που περιλαμβάνει τρόπους που μπορεί κάποιος να παραμείνει ασφαλής, ενώ βρίσκεται σε μια κακοποιητική σχέση και σκοπεύει να απομακρυνθεί από αυτήν. Η ύπαρξη ενός σχεδίου ασφάλειας μπορεί να σας βοηθήσει να προστατευθείτε κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Θυμηθείτε, ότι εσείς είστε ο ειδικός για την ασφάλειά σας και μόνο εσείς μπορείτε να κάνετε τα απαιτούμενα βήματα για να το διαχειριστείτε.

•Αναζητήστε καταφύγιο σε κάποιο άλλο πρόσωπο. Εάν είναι εφικτό και ασφαλές, βρείτε μια δικαιολογία για να μείνετε μαζί με ένα άλλο στενό μέλος της οικογένειας ή έναν φίλο ή να βγείτε από το σπίτι έστω και για λίγο.

•Εάν αισθανθείτε απειλή, μετακινηθείτε σε ένα χώρο με μικρότερο κίνδυνο: δωμάτιο με δύο εξόδους, με λιγότερα πράγματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως όπλα, με παράθυρο προς το δρόμο ή σε χώρο όπου μπορείτε να τα βλέπετε ή να ακούτε από έξω.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ-ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

- Δημιουργήστε ένα σχέδιο διαφυγής και ένα εφεδρικό πλάνο δράσης. Προσπαθήστε να έχετε εφεδρικά κλειδιά και σημαντικά έγγραφα (σε κρυφό χώρο), όπου μόνο εσείς μπορείτε να έχετε εύκολη πρόσβαση. Κρατήστε κάποια χρήματα κρυφά για έκτακτες ανάγκες.
- Εάν είναι δυνατόν, κρατήστε στην κατοχή σας ένα κρυφό δεύτερο τηλέφωνο.
- Μιλήστε στους ανθρώπους που νοιάζονται για εσάς. Πηγαίνετε στο σπίτι ενός γείτονα. Εάν δεν έχετε φίλους και συγγενείς που εμπιστεύεστε, καλέστε την αστυνομία (100) ή μία γραμμή βοήθειας για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. (Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης λειτουργεί την Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας «197» και την Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας «1107», 7 ημέρες/εβδομάδα, από τις 6:00 έως τις 22:00 (για την τρέχουσα χρονική περίοδο). Επίσης, η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων λειτουργεί την 24ωρη Τηλεφωνική Γραμμή SOS «15900».)

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ-ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

- Δημιουργήστε ειδικά σήματα (π.χ κινήσεις χεριών, σώματος) και κωδικοποιημένες λέξεις που θα επιτρέπουν στα παιδιά σας να γνωρίζουν πότε βρίσκονται σε κίνδυνο και πρέπει να βγουν έξω από το σπίτι για να μεταβούν σε προκαθορισμένο χώρο ασφάλειας, που έχετε συμφωνήσει.
- Διδάξτε στα παιδιά πώς να καλούν την αστυνομία. Βεβαιωθείτε ότι γνωρίζουν τη διεύθυνση της κατοικίας σας.
- Να θυμάστε ότι η κακοποίηση δεν είναι δικό σας λάθος. Ο δράστης ενδοοικογενειακής βίας είναι ο ίδιος υπεύθυνος για την παράνομη και βίαιη συμπεριφορά του και όχι εσείς ή τα παιδιά σας.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- Βεργέτη,Α. (2006). Κοινωνική εργασία με οικογένειες σε κρίση.Αθήνα: Τόπος
- https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13668803.2020.1756568
- https://www.zoisiouti.gr/portfolio-item/endooikogeneiaki-via/
- https://yourearticles.com/psychologia/korwnoios-kai-anthrwpines-sxeseis/
- http://1kesy.ach.sch.gr/autosch/joomla15/images/PDF/pilisis_crisis2020.pdf
- https://www.psychologynow.gr/
- https://klife.gr/face-to-face/19805/
- http://www.teiath.gr/userfiles/laloumis/krisi.pdf

Δημιουργία: Δεκέμβριος 2020 με τηλεργασία,

από τις Κοινωνικές Λειτουργούς:

Ασημακοπούλου Αριστέα & Μανιατάκου Μαριάννα